

บทที่ 5

การวางแผนการสอนประวัติศาสตร์

ความหมายและความสำคัญ

ไม่ว่าจะเป็นการประกอบกิจกรรมใดๆ หากประสงค์จะให้งานดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพแล้ว ก็จำเป็นต้องมีการเตรียมการหรือวางแผนล่วงหน้า ในวิชาชีพครู การเตรียมการสอนหรือสิ่งที่ครูจะใช้เป็นแนวหลักในการสอนเรียกว่า “แผนการสอน” หรือ “บันทึกการสอน” ซึ่งตรงกับคำภาษาอังกฤษว่า “Lesson Plan” คำว่าแผนการสอนจะตรงความหมายกับบันทึกการสอน ทั้งนี้เพราะการบันทึกการสอนน่าจะหมายถึง การบันทึกผลการสอนเพื่อการปรับปรุงแก้ไขให้ดีขึ้น ในหลักสูตรมัธยมศึกษาพุทธศักราช 2521 คำว่า “แผนการสอน” เป็นคำที่ใช้แทนคำว่า “โครงการสอน” (Teaching Plan) ตามหลักสูตรเก่า พ.ศ.2503 และได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงโครงสร้างและรูปแบบของแผนการสอนให้แตกต่างไปจากที่เคยใช้กันในหลักสูตรต่างๆ โดยมีจุดมุ่งหมายที่จะช่วยให้ครูที่สอนสามารถนำเนื้อหาสาระความรู้และประสบการณ์ตามหลักสูตรของแต่ละหมวดวิชา บูรณาการแนวความคิดเข้าด้วยกัน แล้วนำไปสอนนักเรียนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากที่สุด

โดยสรุปแล้ว แผนการสอนเป็นเครื่องมือหรือกระบวนการในการสอนของครู โดยมีการกำหนดขั้นตอนในการสอน กิจกรรม และสื่อการเรียนการสอนที่ครูมุ่งหวังที่จะใช้เพื่อเร้าผู้เรียนให้เกิดพฤติกรรมที่พึงประสงค์ (Terminal Behavior) ในการเรียนรู้เนื้อหาสาระความรู้และประสบการณ์หน่วยใดหน่วยหนึ่ง หรือหลายหน่วยตามแนวทางจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective) ที่ได้กำหนดไว้ในเบื้องต้น

ความจำเป็นที่ต้องมีการวางแผนหรือเตรียมการสอน

ปัญหาที่พบในหลักสูตร 2503 และหลักสูตรก่อนหน้านั้นคือ “การกำหนดหลักการไว้กว้างและมักจะกำหนดออกมาในลักษณะ “ทั่วไป” อาทิ การกำหนด เนื้อหา ก็ออกมาในรูปโครงร่างของเรื่องกว้างๆ วัตถุประสงค์ก็ออกมาในรูปของวัตถุประสงค์ทั่วไป

“กิจกรรม” ก็ไม่กำหนดว่าเป็นกิจกรรมของครู หรือของผู้เรียน วัสดุอุปกรณ์มักจะลงเอยด้วย “รูปภาพ” แผนภูมิ กระดาษทราย ฯลฯ วิธีการสอน ก็ไม่กำหนดไว้ว่าจะสอนแบบครูเป็นศูนย์กลาง หรือแบบให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง ครูที่ใช้หลักสูตรส่วนใหญ่จึงมองเห็นเลือนลางว่า ผลผลิตของการศึกษาจะออกมาเป็นรูปใด

เมื่อประกาศให้ครูทั่วประเทศใช้หลักสูตร โดยแต่ละเขตรวบรวมออกมาในรูปแบบของ “โครงการสอน” ครูจากต่างถิ่นต่างภูมิหลังจึงตีความหมายของหลักสูตรไปแตกต่างกัน ประหนึ่งส่วนกลางยึดยึดเกาะ ซึ่งยังมองไม่เห็นรูปร่างให้แก่ครู จึงเกิดช่องว่างระหว่างหลักสูตรและครูขึ้นเป็นอย่างมากช่องว่างดังกล่าวนี้เกิดจากสาเหตุหลายประการ

ประการแรก ครูไม่ทราบว่าจะควรสอนนักเรียนลึกซึ้งเพียงใด และอย่างไร ตัวอย่างในวิชาภาษาไทยชั้นประถมศึกษาปีที่ 3 “พรายแก้วบวชเณร” ในหลักสูตร มิได้กำหนดไว้เพียงพอว่าครูควรหวังที่จะให้ผู้เรียนเปลี่ยนพฤติกรรมอย่างไรบ้าง ครูส่วนใหญ่จึงสอน “นิทาน” เรื่องพรายแก้วบวชเณร และสอนคำศัพท์ เพราะเนื้อหาดังกล่าวหาได้ง่ายจากแบบเรียน แท้จริงแล้วการสอนวรรณคดีมิใช่การสอนนิทานอย่างเดียวนักเรียนควรมีโอกาสได้ศึกษาเรื่องอื่นๆ อาทิ (1) ชีวิตความเป็นอยู่ของชาวไทยในกรุงศรีอยุธยา (2) ขนบธรรมเนียมประเพณีบางอย่าง เช่น การบวชเณร (3) การอ่านทำนองเสนาะ (4) การถอดคำประพันธ์ (หรือการแต่งคำประพันธ์) (5) อื่นๆ เช่น ภาษา เครื่องใช้ในบ้าน ฯลฯ เนื้อหาที่ลึกซึ้งลงไปเช่นนั้นหากปล่อยให้เป็นการของครูตามภูมิภาคต่างๆ แล้ว ก็คงหวังความสำเร็จตามจุดมุ่งหมายของหลักสูตรได้ยาก เพราะครูจะเอาเวลาที่ไหนมาไตร่ตรอง แม้จะมีเวลาครูสักกี่คนที่มีความสามารถพอที่จะตีความหมายของเนื้อหาได้ลึกซึ้งทุกวิชา ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีแผนการสอนเพื่อช่วยแบ่งเบาภาระของครูในด้านการใคร่ครวญเลือกเนื้อหาวิชา

ประการที่ 2 การกำหนดจุดมุ่งหมายการศึกษาออกมาในรูปแบบของจุดมุ่งหมายทั่วไปนั้น ผู้ที่คลุกคลีกับการสอนเด็กประถมศึกษาอย่างแท้จริง จะตระหนักกว่าเป็นการสร้างภาระให้แก่ครูผู้สอนอย่างยิ่ง จุดมุ่งหมายทั่วไปเขียนได้ง่ายและเขียนได้สละสลวยแต่ปฏิบัติตามได้ยาก เพราะครูส่วนใหญ่ไม่ทราบว่าจะสอนอย่างไรจึงจะให้ผู้เรียน “มีความซาบซึ้งในวรรณคดีไทย” หรือ “...มีความรับผิดชอบในฐานะพลเมืองดี” หรือ “...เป็นสมาชิกที่ดีของสังคมประชาธิปไตย” ผลจึงปรากฏว่าครูส่วนมากสอนโดยที่ไม่อ่านจุดมุ่งหมายเสียเลย เพราะจะได้ไม่ปวดหัวที่จะต้องตีความหมายออกมาเป็นเชิงพฤติกรรมอีก มีผู้แย้ง

ว่า ที่หลักสูตรกำหนดไว้กว้างๆ เช่นนั้นเพราะต้องการให้ท้องถิ่นไปตีความหมายออกมาเป็นเชิงพฤติกรรมเอง เดี่ยวนี้ก็ประจักษ์แล้วว่าแทบจะไม่มีท้องถิ่นใดตีความหมายออกมาเป็นเชิงพฤติกรรม การเขียนจุดมุ่งหมายเชิงพฤติกรรมมิใช่ของง่ายหากจะให้ใช้ได้จริงๆ ผลจึงปรากฏว่า วันหนึ่งๆ ครูเองก็ไม่ทราบว่าจะนักเรียนเองจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมอะไรบ้าง ในแผนการสอนจะมีวัตถุประสงค์ซึ่งส่วนใหญ่จะกำหนดไว้เป็นเชิงพฤติกรรม

ประการที่ 3 หลักสูตรมิได้กำหนดกิจกรรมไว้เด่นชัด การเขียนไว้ลอยๆ โดยมีได้บ่งว่าเป็นกิจกรรมของครูหรือของนักเรียนนั้น ทำให้ครูส่วนใหญ่ตีความหมายเป็นกิจกรรมการสอนไปเสียหมด นักเรียนจึงต้องนั่งฟังและเรียนตามคำบอกฝ่ายเดียวทำให้เบื่อหน่ายต่อการเรียน เป็นเหตุให้ครูหนักใจ เพราะไม่ทราบว่าที่จะประกอบกิจกรรมใดจึงจะทำให้เด็กสนใจต่อการเรียนมากขึ้น การที่ปล่อยให้ครูกิดหากิจกรรมเองนั้น เป็นการเพิ่มภาระแก่ครูพอๆ กับการปล่อยให้ครูไปปิดหาจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม อนึ่งกิจกรรมที่เสนอแนะไว้ในแบบเรียนก็ไม่คงเส้นคงวา อาทิ ในภาษาไทยบางบทมีกิจกรรมเสนอแนะ 4 อย่าง บางบทมีดี 12 อย่าง กิจกรรมส่วนใหญ่ก็เป็นกิจกรรมของครูมากกว่าของนักเรียน ในแผนการสอนจะมีการแยก “กิจกรรมการเรียน” (ของนักเรียน) และกิจกรรมครูได้เด่นชัดโดยให้กิจกรรมครูเป็นส่วนหนึ่งของ “สื่อการสอน”

ประการที่ 4 ไม่ว่าจะเป็นการร่างหลักสูตรใดในอดีตคำว่า “อุปกรณ์ดูเหมือนจะยกขึ้นมาพอเป็นพิธี อุปกรณ์การสอน “รูปภาพ” แผนภูมิ” กระเป๋าหนัง ฯลฯ ทั้งนี้เพราะผู้เขียนหลักสูตรเป็นนักวิชาการมิได้เป็นนักโสตทัศนศึกษาหรือนักเทคโนโลยีทางการศึกษามาช่วยอย่างจริงจัง นักวิชาการจึงจนปัญญา เพราะตนเองสมัยที่เคยสอนหนังสือก็ไม่ค่อยให้อุปกรณ์การสอนด้วยจะให้มาช่วยคิดรายชื่ออุปกรณ์คนอื่นได้อย่างไร นอกจากนี้อุปกรณ์และกิจกรรมมักจะไม่สัมพันธ์กัน

ปัจจุบันขอบเขตโสตทัศนศึกษากว้างไกลออกไปมาก คำว่าอุปกรณ์ก็ดี วัสดุอุปกรณ์ก็ดีเริ่มหายไปและคำว่า “สื่อการสอน” จะได้มาแทนที่ สื่อการสอนกลุ่มทั้งสี่ที่เป็นวัสดุซึ่งสิ้นเปลืองสุพันต่างๆ เช่น ซอด้ก กระดาษ ดินสอ ฯลฯ “อุปกรณ์” (สิ่งที่เป็นเครื่องมือ เช่น กระดานดำ เครื่องฉาย ทีวี ฯลฯ) และวิธีการ” (กิจกรรมสำคัญของครู ฯลฯ) สื่อการสอนจึงมีความหมายกว้างขวางกว่าคำว่าอุปกรณ์เท่าที่ใช้กันอยู่ เมื่อมีแผนการสอนจะมีการกำหนดสื่อการสอนประเภทต่างๆ ได้ชัดเจน ซึ่งรวมทั้งกิจกรรมของครูด้วย

ประการที่ 5 เมื่อเขียนหลักสูตรทุกครั้งเราจะต้องมองไกลออกไปถึงลักษณะของห้องเรียนด้วย กล่าวคือหากต้องการจัดห้องเรียนแบบครูเป็นศูนย์กลางก็ต้องเขียนหลักสูตรออกมาแบบหนึ่ง เมื่อต้องการให้นักเรียนเป็นศูนย์กลางก็ต้องเขียนออกมาอีกแบบหนึ่ง หลักสูตรในอดีตมิได้กำหนดแน่ชัดว่าจะให้ครูใช้หลักสูตรในห้องเรียนแบบใด ครูจึงสอนด้วยวิธีที่ตนเองถูกสอนมาก่อน การไม่กำหนดวิธีการสอนไว้เป็นหลักจึงยากที่จะให้ผู้เรียนมีโอกาสเรียนด้วยการประกอบกิจกรรม เกิดเป็นภาระหนักแก่ครูที่จะต้องนำหลักสูตรมาพิจารณาหัวเรื่อง ให้ลึกซึ้งตามวิธีที่ตนต้องการสอน ครูจึงสอนโดยการยืนอยู่หน้าชั้นมากกว่าที่จะเปิดให้เด็กประกอบกิจกรรม และแสวงหาความรู้ด้วยตัวนักเรียนเอง ในแผนการสอนแต่ละเรื่อง จะมีการกำหนดบทบาทของครูและนักเรียนไว้ชัดเจน โดยยึดสภาพการเรียนการสอนที่ยึดผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง

ประการที่ 6 ไม่ว่าสมัยใด ยึดแบบเรียนเป็นสรณะคณะกรรมการหลักสูตรมักจะโยนกลองให้ฝ่ายแบบเรียนที่จะประกอบเนื้อหาตามที่หลักสูตรต้องการพอจึงปรากฏว่าแบบเรียนเป็นประหนึ่งสะพานไม้ระแนง เชื่อมช่องว่างระหว่างหลักสูตรกับห้องเรียน แท้ที่จริงแล้วแบบเรียนเป็นเพียงสื่อประเภทหนึ่งของการถ่ายทอดความรู้คุณภาพของการเรียนก็ขึ้นอยู่กับกระบวนการและวิธีการเขียนแบบเรียนด้วยครูฝึกแบบเรียนเป็นหลักสูตรจึงให้ครูจำกัดกิจกรรมการเรียนการสอนเพียงแต่การบอกให้จด และบอกให้อ่านเท่านั้น เป็นการปิดโอกาสที่ครูจะแสวงหาความรู้มาถ่ายทอดให้นักเรียนด้วยสิ่งอื่นๆ แผนการสอนจะช่วยให้ครูสามารถสอนนักเรียนได้โดยไม่ต้องยึดแบบเรียนอยู่ตลอดเวลา แต่จะมีโอกาสใช้สื่อการสอนที่รวมวัสดุอุปกรณ์และกิจกรรมต่างๆ อย่างเต็มที่

จากปัญหาทั้งหกประการข้างต้นจึงเห็นควรที่จะได้กำหนดรูปแบบแผนการสอนให้รัดกุม เพื่อช่วยแบ่งเบาภาระและช่วยเหลือครูมากกว่านี้ โดยพิจารณากระบวนการเรียนการสอนในแง่ต่างๆ กล่าวคือ

1. การเรียนควรเป็นเรื่องที่ผู้เรียนน่าจะมีส่วนร่วมมากที่สุด เป็นการเข้าร่วมอย่างกระฉับกระเฉงด้วยกันได้ ประกอบกิจกรรมการเรียนด้วยสำนึกเรียนเองมากกว่าที่ครูจะกรอกหรือยัดเยียดให้

2. ครูควรลดบทบาทจากการเป็นผู้สอน (พูด) มาเป็นผู้ประสานงานการเรียน โดยเปิดโอกาสให้มีกิจกรรมการเรียนสำหรับนักเรียนที่รายกลุ่มและรายบุคคล

3. การเรียน ผู้เรียนไม่ควรอาศัยแบบเรียน เป็นสื่อเพียงอย่างเดียวแต่ควรมีระบบการนำวัสดุอุปกรณ์และวิธีการมาใช้ในการประกอบกิจกรรมการเรียนในรูปแบบของชุดการสอน (ชุดการสอนมี 3 ประเภทคือ ชุดการสอนประกอบบรรยาย ชุดการสอนสำหรับกิจกรรมกลุ่มและชุดการสอนรายบุคคล ชุดการสอนเหล่านี้ส่วนกลาง (คณะกรรมการหลักสูตร) ควรพิจารณากำหนดต้นแบบและผลิตเผยแพร่ มิใช่หวังให้ครูไปผลิตด้วยเวลาและเงินของตนเอง ในชุดการสอนจะกำหนดกิจกรรมการเรียนสื่อการสอนและวัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรมไว้โดยสมบูรณ์)

4. การจัดห้องเรียนควรให้นักเรียนได้มีโอกาสประกอบกิจกรรมการเรียนเอง โดยแบ่งเป็นกลุ่มๆ แต่ละกลุ่มจะประกอบกิจกรรมต่างๆ กันตามเนื้อหาที่หลักสูตรกำหนดไว้ลึกซึ่งตามระดับของผู้เรียนไม่ควรให้จัดห้องเรียนชนิดที่เรียงโต๊ะเก้าอี้และให้เด็กที่เห็นหน้าเห็นตากันตลอดเวลา

เมื่อได้พิจารณาและดำเนินการตามที่กล่าวข้างต้นแล้วก็คาดหมายว่าการเรียนรู้ของบทเรียนจะมีคุณภาพยิ่งขึ้น นักเรียนแสวงหาความรู้ด้วยตนเองการทำงานร่วมกันเป็นหมู่และการฝึกความรับผิดชอบ¹

วัตถุประสงค์สำคัญของการวางแผนการสอน

1. เพื่อเตรียมผู้สอนให้มีความพร้อมที่จะดำเนินกระบวนการเรียนการสอนอย่างดีที่สุด กล่าวคือมีความมั่นใจในการสอน และรู้จักเลือกใช้เทคนิควิธีการสอนที่เหมาะสมและมีประสิทธิภาพ

2. เพื่อเตรียมกำหนดจุดประสงค์ของการเรียนการสอน ซึ่งควรที่จะกำหนดในรูปของจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

3. เพื่อเตรียมเนื้อหาและประสบการณ์ให้ตรงตามจุดประสงค์ของหลักสูตร และสอดคล้องกับวัยและความต้องการของผู้เรียน

4. เพื่อเตรียมการจัดกิจกรรมการเรียนการสอน ซึ่งมีแนวทางมุ่งพัฒนาพฤติกรรมของผู้เรียนทั้งในด้านสติปัญญา ด้านความรู้สึกรู้จักคิดและทัศนคติ และด้านทักษะความสามารถ

¹ ชัยณรงค์ พรหมวงศ์, รัช.ดร. *เรื่องเดิม*. หน้า 115 - 120.

5. เพื่อเตรียมเลือกและใช้สื่อการสอนให้เหมาะสมกับบทเรียน น่าสนใจ และช่วยให้กระบวนการเรียนการสอนดำเนินไปอย่างมีความหมาย สะดวกรวดเร็ว ประหยัดเวลา และได้ผลดี
6. เพื่อเตรียมโครงการและเครื่องมือในการวัดและประเมินผลการเรียนการสอน
7. เพื่อใช้เป็นคู่มือประกอบการสอน

คุณค่าและประโยชน์ของการวางแผนและการทำบันทึกการสอน

1. ช่วยให้ผู้สอนมีความพร้อมที่จะสอน เกิดความเชื่อมั่นในตนเอง ไม่ประหม่าตกใจ และมีบุคลิกภาพที่ดีและเหมาะสม
2. ช่วยให้การเตรียมเนื้อหาและประสบการณ์เป็นไปด้วยความรัดกุม มีคุณค่า น่าสนใจ และเป็นประโยชน์ต่อผู้เรียนอย่างแท้จริง
3. ช่วยให้ง่ายต่อการดำเนินการสอน การควบคุมดูแลประสานงานและแนะนำการประกอบกิจกรรมของผู้สอนเป็นไปอย่างมีทักษะ เป็นขั้นตอนและบรรลุตามวัตถุประสงค์ที่ได้กำหนดไว้
4. ช่วยให้เกิดความหลากหลายในกิจกรรม และสื่อการสอน ซึ่งจะเป็นเครื่องมือเร้าความสนใจผู้เรียนไม่ให้เกิดความเบื่อหน่าย มีความกระตือรือร้นและอยากที่จะมีส่วนร่วมในกิจกรรมการเรียนการสอนทุกขั้นตอนและตลอดเวลา
5. ช่วยให้ผู้เรียนได้เรียนอย่างมีระบบ และเป็นไปตามขั้นตอนของกระบวนการเรียนการสอน โดยไม่ต้องเกิดการสูญเปล่าหรือเสียเวลาในกรณีที่ครูไม่พร้อมที่จะสอน
6. ช่วยให้การสอนแทนเป็นไปตามจุดประสงค์ และได้ผลดี
7. ช่วยให้ครูได้นำแนวความคิด วิธีการ กิจกรรม และสื่อการสอนใหม่ๆ อันเป็นผลจากความก้าวหน้าทางการศึกษา และเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้

องค์ประกอบของแผนการสอน

ตามระบบการสอนแผนจุฬาฯ ซึ่งเป็นวิธีการที่ใช้ผลิตชุดการสอนประเภทต่าง ๆ แผนการสอนมีจุดมุ่งหมายที่จะตอบคำถามต่อไปนี้

1. สอนมโนทัศน์หรือความคิดรวบยอดอะไร
2. เพื่อจุดมุ่งหมายอะไร (วัตถุประสงค์เชิงพฤติกรรม)

3. เนื้อหาที่จะนำมาสอนมโนทัศน์ (โครงร่างเนื้อหา)

4. ใช้วิธีการใด (กิจกรรมการเรียนรู้)

5. ใช้เครื่องมืออะไร (สื่อการสอน)

6. ประเมินผลการเรียนอย่างไร (ประเมินผล)

เพื่อตอบคำถามดังกล่าวแผนการสอนสำหรับห้องเรียนแบบศูนย์การเรียนรู้และระบบการสอนจุ่มฯ จึงกำหนดรูปแบบไว้ดังนี้

1. วิชาและเรื่องที่จะสอน

2. หัวเรื่อง

3. มโนทัศน์และหลักการ

4. วัตถุประสงค์ (เชิงพฤติกรรม)

5. เนื้อหา (โครงร่างเนื้อหาที่จะสอน)

6. กิจกรรมการเรียนรู้

7. สื่อการสอน

8. การประเมินผล¹

วิธีเขียนแผนการสอนประวัติศาสตร์

มีวิธีการสำคัญและรายละเอียดตามลำดับขั้นดังต่อไปนี้

1. ชั้น, วิชา และเรื่องที่สอน

กำหนดวิชาและเรื่องที่สอนโดยแบ่งออกเป็นหน่วย (Unit) โดยถ้าพิจารณาจากตารางวิเคราะห์หลักสูตร เป็นรายวิชาที่ได้แสดงไว้ให้ดูแล้วในบทที่ 4 หน่วยการสอนแต่ละครั้งให้ระบุลำดับหมายเลขประจำหน่วยไว้ด้วย บางเรื่องใดจำเป็นต้องแบ่งเป็นหน่วยเกินกว่า 1 ครั้งก็ให้จัดเป็นหน่วยการสอนติดต่อกัน เช่น

ตัวอย่าง วิชาประวัติศาสตร์ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กระบวนวิชา ส 421 ประวัติศาสตร์ไทย

หน่วยที่ 7 เรื่องการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

¹Loccit.,

2. หัวเรื่อง (Topics)

ได้แก่การพิจารณาเนื้อหาความสำคัญของเรื่องที่จะสอนแล้วกำหนดขึ้นเป็นหัวเรื่อง เช่น

- 2.1 สาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
- 2.2 การจัดตั้งรัฐบาลและการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร (10 ธันวาคม 2475)
- 2.3 วิฤติการณ์ทางการเมือง 2476 และหลังจากนั้น

3. มโนทัศน์ (Concept)

หมายถึงแนวความคิดรวบยอดที่ผู้สอนพิจารณาเห็นว่าเมื่อผู้เรียนได้เรียนเนื้อหาตามหัวเรื่องข้างต้นแล้วควรจะมี ความเข้าใจอย่างแท้จริงหรือมโนทัศน์เกี่ยวกับเรื่องนั้น ๆ อย่างไร ทั้งนี้ผู้สอนจะต้องยึดหลักว่าเนื้อหา 1 หัวเรื่องจะกำหนดหรือสร้างมโนทัศน์ได้เพียง 1 ข้อเสมอ เช่น

3.1 การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มีสาเหตุมาจาก

- ก. การได้รับอิทธิพลความคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจากประเทศทางตะวันตก
- ข. กลุ่มพลเรือนและทหารที่ได้รับการศึกษาศึกษาสมัยใหม่มีความไม่พอใจพระบรมราโชวาทการแก้ไขเศรษฐกิจตกต่ำของ ร. 7
- ค. ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มทหารที่ได้รับการศึกษาศึกษาสมัยใหม่กับกลุ่มทหารที่เป็นพระราชวงศ์

3.2 ภายหลังการปฏิวัติสำเร็จแล้วคณะราษฎรได้ดำเนินการจัดตั้งรัฐบาลและร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรเพื่อใช้ปกครองประเทศ

3.3 ระหว่าง พ.ศ. 2475 - 2488 ที่คณะราษฎรเป็นรัฐบาลปกครองประเทศได้เกิดวิฤติการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญ ๆ หลายครั้ง เช่น พ.ศ. 2476-2478 และ 2481 ฯลฯ

4. จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม (Behavioral Objective)

มีหลักปฏิบัติดังนี้

ก. จุดประสงค์ที่เขียนต้องให้เป็นเชิงพฤติกรรมที่สามารถสังเกตได้หรือวัดได้ และจะต้องคลุมองค์ประกอบที่สำคัญ 3 ประการ คือ

(1) พฤติกรรม (2) เงื่อนไข (3) เกณฑ์

ข. จุดประสงค์ที่เขียนจะต้องเป็นผลของการเปลี่ยนพฤติกรรมของผู้เรียน เนื่องจากการเรียนรู้เนื้อหาตรงตามหัวเรื่องและมโนทัศน์ แต่จุดประสงค์ไม่จำเป็นต้องมีจำนวนข้อเท่ากับหัวเรื่องและมโนทัศน์อาจมีมากกว่าได้ ทั้งนี้เพราะอาจมีพฤติกรรมย่อยที่เป็นผลต่อเนื่องจากพฤติกรรมสำคัญตามมโนทัศน์ก็ได้ (จากมโนทัศน์ 1 ข้อ อาจกำหนดเป็นจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมได้ 1, 2, 3 หรือมากกว่าได้)

ค. การกำหนด “เกณฑ์” การเรียนรู้ของผู้เรียนในจุดประสงค์เชิงพฤติกรรม อาจกำหนดเป็นจำนวน (ตอบได้ 5 ข้อ) เป็นอัตราส่วน (4 ข้อจาก 7 ข้อ) เป็นร้อยละ (80%) กำหนดเป็นถ้อยคำ (ถูกต้อง, ได้ครบถ้วนอย่างน้อย 4 ข้อ)

ง. คำขั้นต้นของจุดประสงค์ใช้ “นักเรียนสามารถอธิบาย, บอกตอบคำถาม, วิเคราะห์เปรียบเทียบ และประเมินค่า ฯลฯ

จ. ประเภทของพฤติกรรมที่ปรากฏในจุดประสงค์ แบ่งเป็น 3 ประเภท ได้แก่ (1) มีลักษณะเป็นการบรรยาย (Verbal) (2) มีลักษณะเป็นการจำแนกหรือเปรียบเทียบความแตกต่าง (Discrimination) และ (3) มีลักษณะเป็นทักษะ (Motor Performance)

ตัวอย่างจุดประสงค์เชิงพฤติกรรมเช่น

- 4.1 นักเรียนสามารถอธิบายแนวความคิดทางการเมืองและการเตรียมพระราชทานรัฐธรรมนูญของ ร. 7 ได้
- 4.2 นักเรียนสามารถบอกสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้อย่างน้อย 3 ข้อ
- 4.3 นักเรียนสามารถอธิบายความหมายและองค์ประกอบของคณะราษฎรได้
- 4.4 นักเรียนสามารถวิเคราะห์ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานปฏิวัติของคณะราษฎรได้
- 4.5 นักเรียนสามารถบอกชื่อนายกรัฐมนตรีคนแรกของไทยได้อย่างถูกต้อง
- 4.6 นักเรียนสามารถอธิบายบทบาทของคณะราษฎรในการจัดตั้งรัฐบาลและร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร พ.ศ. 2475 ได้
- 4.7 นักเรียนสามารถบรรยายลักษณะการเมืองการปกครองของไทยหลังการเปลี่ยนแปลงการปกครองได้
- 4.8 นักเรียนสามารถบอกการเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญของไทยได้

4.9 นักเรียนสามารถเปรียบเทียบลักษณะการปกครองแบบประชาธิปไตย
กับระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ได้

4.10 นักเรียนสามารถบอกลักษณะและกติกาดังกล่าวได้อย่างน้อย 5
ข้อ

5. เนื้อหา (Content)

มีหลักการดังนี้คือ

5.1 เขียนโครงร่างของเนื้อหาเฉพาะที่สำคัญในรูปของหัวเรื่อง ถ้ามีหัวเรื่อง
ย่อย (Sub Topics) ก็ให้ระบุเรียงลำดับจากบนลงล่าง โดยไม่ต้องเขียนรายละเอียดของเนื้อหา
และประสบการณ์ (Experience) ในชองนี้ เพราะได้จัดทำรายละเอียดแบบพิสดารสำหรับ
ให้ผู้เรียนศึกษาอยู่ในแผ่นเนื้อหาของสื่อการสอนแล้ว

5.2 การเขียนหัวเรื่องในชองเนื้อหา ให้ยึดหลักเขียนเพียง 1 หัวเรื่อง และ
หัวเรื่องย่อย (ถ้ามี) ลงในชองเนื้อหา และเมื่อระบุกิจกรรมการเรียนสื่อการเรียน และ
การประเมินผลผู้เรียนภายในขอบเขตของหัวเรื่องนี้เสร็จแล้วก็ให้จัดเส้นปิดยาวตลอดทั้ง
4 ชอง แล้วจึงเขียนหัวเรื่องที่ 2, 3 และต่อ ๆ ไปตามลำดับ

5.3 แบบของการเขียนโครงร่างเนื้อหาอาจเขียนในรูปของประโยคหรือวลี
ก็ได้

5.4 โครงร่างของเนื้อหาจะต้องมีความสัมพันธ์กับหัวเรื่องและมโนทัศน์ที่
ได้เขียนไว้

5.5 โครงร่างของเรื่องควรได้รับการพิจารณากำหนดอย่างเหมาะสมไม่เยิ่นเย้อ
และที่สำคัญก็คือมีจำนวนตัวเรื่องของเนื้อหาพอเหมาะกับเวลาที่จะใช้เรียนในแต่ละหน่วย
การเรียนด้วย (ปกติแต่ละหัวเรื่องจะกินเวลาดำเนินกิจกรรมเรียนประมาณ 15 - 20 นาที
ดังนั้นหัวเรื่องในเนื้อหาจึงควรกำหนดเพียง 3 - 4 หัวเรื่อง เป็นอย่างมาก)

6. กิจกรรมการเรียน (Learning Activities)

มีหลักเกณฑ์ดังนี้

6.1 กิจกรรมทุกชนิดที่จะระบุลงในชองนี้จะต้องเป็นกิจกรรมที่ผู้เรียนเป็น
ผู้ลงมือกระทำทั้งสิ้น

6.2 กิจกรรมอื่น ๆ เช่นกิจกรรมการสอน การสาธิต ทดลองของครูจะนำ
มาระบุในชองนี้ไม่ได้

6.3 กิจกรรมหลาย ๆ ประเภทที่ระบุให้ผู้เรียนกระทำโดยบัตรคำสั่ง อาจมีได้ทั้งในห้องเรียน และนอกห้องเรียน

6.4 การเลือกกิจกรรม ครูจะต้องยึดหลักการให้ผู้เรียนสามารถลงมือกระทำได้ด้วยตนเอง โดยไม่ต้องขอให้ครูเข้ามาเกี่ยวข้องด้วยอีก (ยกเว้นในขั้นนำเข้าสู่บทเรียน และขั้นสรุป ซึ่งเป็นสิ่งจำเป็นที่ครูจะต้องแสดงบทบาท)

6.5 กิจกรรมใดต้องอาศัยการสาธิตของครูให้บันทึกการสาธิตลงใน Tape Uedeotape

6.6 กิจกรรมที่กำหนดควรลำดับจากง่ายไปหายาก

6.7 กิจกรรมที่จัดควรยึดหลักการส่งเสริมและฝึกให้ผู้เรียนได้มีทักษะและการพัฒนาความคิดสร้างสรรค์ (Creative Thinking) บ้าง

6.8 กิจกรรมที่จัดควรมีหลาย ๆ ประเภทจากยึดตามประเภทของสื่อการสอน ซึ่งได้แก่ วัสดุอุปกรณ์ และวิธีการเป็นแนวทางในการจัดก็ได้

6.9 หลักการเกี่ยวกับกระบวนการกลุ่ม (Group Dynamic) ควรได้มีการประยุกต์มาใช้ประกอบการพิจารณาจัดกิจกรรม

7. สื่อการสอน (Instructional Media)

มีข้อควรพิจารณาดังนี้

7.1 สื่อการสอนทั้ง 3 ประเภทได้แก่วัสดุ อุปกรณ์ และวิธีการควรได้รับการพิจารณานำมาใช้ที่เหมาะสมกับเนื้อหา ระดับชั้นและวัยของผู้เรียน

7.2 สื่อการสอนแบบสื่อประสม (Multi-Media) เช่น ชุดการสอน (Instructional Packages or Kits) ควรได้รับการพิจารณาจัดทำและมีไว้ใช้

7.3 ประเภทของสื่อการสอนที่นำมาใช้จะต้องมีความถูกต้อง และชัดเจน (เช่นบัตรคำสั่ง) เพียงพอที่จะไม่ทำให้ผู้เรียนเกิดความสับสนไม่แน่ใจ

7.4 สื่อการสอนที่ระบุอยู่ในช่วงนี้จะต้องเป็นสิ่งที่ครูได้ทำหรือได้เตรียมการเลือกไว้ ในขณะที่เดียวกันก็เป็นสิ่งที่ทั้งครูและนักเรียนจะต้องใช้ด้วย

7.5 จำนวนสื่อการสอนจะต้องมีจำนวนพอดีหรือเกินจำนวนของสมาชิกแต่ละกลุ่มที่ต้องใช้จริง เพื่อการประกอบกิจกรรม

7.6 สื่อการสอนประเภทปรากฏอยู่ในแบบเรียน จะต้องมีการระบุแหล่งของเนื้อหา (นอกหน้า) ไว้อย่างชัดเจน

8. การประเมินผล
 - แบ่งเป็น 3 ประเภท
 - 8.1 การประเมินผลก่อนเรียน (Pre-test)
 - 8.2 การประเมินผลกิจกรรม
 - 8.3 การประเมินผลหลังเรียน (Post-test)

ตัวอย่างแผนการสอนวิชาประวัติศาสตร์

ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4

กระบวนการวิชา ส 421 ประวัติศาสตร์ไทย 1

หน่วยที่ 7 เรื่องการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

หัวเรื่อง

1. สาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475
2. การจัดตั้งรัฐบาลและการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร (10 ธันวาคม 2475)
3. วิฤตติการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2476 และหลังจากนั้น

มโนทัศน์/หลักการ

1. การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มีสาเหตุมาจาก
 - 1.1 การได้รับอิทธิพลความคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจากประเทศตะวันตก
 - 1.2 กลุ่มพลเรือนและทหารที่ได้รับการศึกษามัธยมใหม่มีความไม่พอใจพระบรมราชโบายการแก้ไขเศรษฐกิจตกต่ำของ ร. 7
 - 1.3 ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มทหารที่ได้รับการศึกษามัธยมใหม่กับกลุ่มทหารที่เป็นพระราชวงศ์
2. ภายหลังจากปฏิวัติสำเร็จแล้วคณะราษฎรได้ดำเนินการจัดตั้งรัฐบาลและร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร เพื่อใช้ปกครองประเทศ
3. ระหว่าง พ.ศ. 2475 – 2488 ที่คณะราษฎรเป็นรัฐบาลปกครองประเทศได้เกิดวิฤตติการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญ ๆ หลายครั้ง เช่น พ.ศ. 2476, 2478, 2481 ฯลฯ

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายแนวความคิดทางการเมืองและการเตรียมการพระราชทาน รัฐธรรมนูญของ ร. 7 ได้
2. นักเรียนสามารถบอกสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้อย่างน้อย 3 ข้อ
3. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายและองค์ประกอบของคณะราษฎรได้
4. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานปฏิวัติของคณะราษฎรได้
5. นักเรียนสามารถบอกชื่อนายกรัฐมนตรีคนแรกของไทยได้
6. นักเรียนสามารถอธิบายบทบาทของคณะราษฎรในการจัดตั้งรัฐบาลและร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร พ.ศ. 2475 ได้
7. นักเรียนสามารถบรรยายลักษณะการเมืองการปกครองของไทยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองได้
8. นักเรียนสามารถบอกการเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญของไทยได้
9. นักเรียนสามารถเปรียบเทียบลักษณะการปกครองแบบประชาธิปไตยเป็นระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ได้
10. นักเรียนสามารถบอกลักษณะและกติกาประชาธิปไตยได้อย่างน้อย 5 ข้อ

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	การประเมินผล
	<p>ก. ขั้นนำ</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนศึกษาภาพที่จัดไว้หน้าชั้น พร้อมกับฟังการนำเข้าสู่บทเรียนของครู นักเรียนแบ่งเป็นกลุ่มเพื่อประกอบกิจกรรมที่กำหนดให้ 	<p>ครูนำเข้าสู่บทเรียน โดยให้นักเรียนดูภาพประวัติศาสตร์การเมืองการปกครองของไทย 12 ภาพ คือ</p> <ol style="list-style-type: none"> รัชกาลที่ 6 รัชกาลที่ 7 คณะราษฎร พ.อ.พระยาพหลฯ พ.อ.พระยาทรงสุรเดช พระบรมรูปทรงม้า พระที่นั่งอนันตสมาคม การประชุมของท้าว คณะเสนาบดีสมัย ร.7 ร.7 พระราชทาน ร.ร.น. ร.7 เปิดประชุมสภาครั้งแรก อนุสาวรีย์ประชาธิปไตย 	<p>ก. ประเมินผลก่อนเรียน ให้นักเรียนทำแบบทดสอบก่อนเรียน (Pretest)</p>
<ol style="list-style-type: none"> สาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 <ol style="list-style-type: none"> ข้อขัดแย้งระหว่าง ร.6 กับทหารบก และอิทธิพลทางความคิดของการเกิดกบฏ ร.ศ. 130 การได้รับอิทธิพลความคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจากประเทศตะวันตก กลุ่มพลเรือนและทหารที่ได้รับการศึกษาสมัยใหม่ มีความไม่พอใจพระบรม 	<p>ข. ขั้นประกอบกิจกรรมการเรียนรู้</p> <ol style="list-style-type: none"> อ่านบัตรคำสั่ง (บัตรมอบงาน) แล้วปฏิบัติตามคำสั่ง ศึกษาพจนานุกรมภาพ ศึกษาแผ่นเนื้อหา (หรือแบบเรียน) ที่กำหนดให้ ดำเนินการอภิปรายเนื้อหา เพื่อให้ได้ข้อคิด สรุปเนื้อหาที่สำคัญตามที่เข้าใจ ตอบคำถามจากบัตรคำถาม <p>3 ข้อลงในสมุดคำตอบ</p>	<ol style="list-style-type: none"> บัตรคำสั่ง (10 แผ่น) พจนานุกรมภาพ แผ่นเนื้อหาหรือแบบเรียนเรื่อง <ol style="list-style-type: none"> เหตุการณ์ทางการเมืองสมัย ร.6 การปฏิรูปฐานการปกครองแบบประชาธิปไตยสมัย ร.6-7 การไปศึกษาต่อต่างประเทศของนักเรียนไทย วิวัฒนาการเศรษฐกิจการค้าของ ร.7, 	<p>ข. ประเมินผลกิจกรรม</p> <ol style="list-style-type: none"> นักเรียนสามารถอธิบายอธิบายแนวความคิดทางการเมืองและการเตรียมการพระราชทาน ร.ร.น. ของ ร. 7 ได้ นักเรียนสามารถบอกถึงสาเหตุของการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ.2475 ได้ นักเรียนสามารถอธิบายความหมายขององค์ประกอบคณะราษฎรได้ นักเรียนสามารถวิเคราะห์ตอบและวิธีการดำเนินงานปฏิวัติของคณะราษฎรได้

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	การประเมินผล
<p>ราชอาณาจักรแก้ไขเศรษฐกิจตกต่ำของ ร.7</p> <p>1.4 ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มทหารที่ได้รับการศึกษาสมัยใหม่กับกลุ่มทหารที่เป็นพระราชวงศ์</p>		<p>3.5 ข้อขัดแย้งระหว่างกลุ่มทหารที่ได้รับการศึกษาสมัยใหม่กับกลุ่มทหารที่เป็นพระราชวงศ์</p> <p>3.6 การเตรียมการของกลุ่มคณะราษฎร</p> <p>4. แผนภูมิหลัก 6 ประการของคณะราษฎร</p> <p>5. สมุดโน้ต</p> <p>6. บัตรคำถาม</p> <p>7. สมุดคำตอบ</p>	
<p>2. การจัดตั้งรัฐบาลและการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร (10 ธันวาคม 2476)</p>	<p>1. นักเรียนอ่านบัตรคำศัพท์</p> <p>2. ศึกษาแผนเนื้อหาที่กำหนดให้</p> <p>3. ดำเนินการอภิปรายเนื้อหา</p> <p>4. จัดทำแผนภูมิคณะรัฐบาล</p> <p>5. สรุปเนื้อหาสำคัญ</p> <p>3. ตอบคำถาม 3 ข้อ</p> <p>3. ตอบคำถาม 3 ข้อ</p>	<p>1. บัตรคำศัพท์ (10 แผ่น)</p> <p>2. แผนเนื้อหาเรื่อง</p> <p>2.1 การจัดตั้งรัฐบาลของคณะราษฎร</p> <p>2.2 ประวัติการร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวร</p> <p>3. สมุดโน้ต</p> <p>4. บัตรคำถาม</p> <p>5. สมุดคำตอบ</p> <p>5. สมุดคำตอบ</p>	<p>1. นักเรียนบอกชื่อนายกรัฐมนตรีคนแรกของไทยได้</p> <p>2. นักเรียนสามารถอธิบายบทบาทของคณะราษฎรในการจัดตั้งคณะรัฐบาลได้</p> <p>3. นักเรียนสามารถบรรยายประวัติการร่างและพระราชทานรัฐธรรมนูญฉบับถาวรของไทย เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม พ.ศ. 2475 ได้</p>
<p>3. วิฤตติการณ์ทางการเมือง W.R. 2476</p>	<p>1. นักเรียนอ่านบัตรคำศัพท์</p> <p>2. ศึกษาแผนเนื้อหาที่กำหนดให้</p> <p>3. ศึกษาฟิล์มสตรีท</p> <p>4. ศึกษาแผนภูมิ</p> <p>5. อภิปรายและสรุปเนื้อหาสำคัญ</p> <p>3. ตอบคำถาม 3 ข้อ</p>	<p>1. บัตรคำศัพท์ (10 แผ่น)</p> <p>2. แผนเนื้อหาเรื่อง</p> <p>2.1 การยุบสภาของพระยามโนปกรณ์นิติธาดา</p> <p>2.2 การยึดอำนาจของคณะราษฎรเมื่อ 20 มิถุนายน 2476</p> <p>2.3 กบฏบวรเดช</p> <p>2.4 วิฤตติการณ์ครั้งสำคัญหลังการปฏิวัติโดยสังเขป</p> <p>3. ฟิล์มสตรีทเรื่องเงาใจและข้อเสนอของกบฏบวรเดช</p>	<p>1. นักเรียนบรรยายลักษณะการเมืองการปกครองของไทยหลังเปลี่ยนแปลงการปกครองได้</p> <p>2. นักเรียนบอกการเกิดวิฤตติการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญ ๆ ของไทยได้</p> <p>3. นักเรียนแสดงการเปลี่ยนแปลงการปกครองแบบประชาธิปไตยกับระบอบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ได้</p>

เนื้อหา	กิจกรรมการเรียนรู้	สื่อการสอน	การประเมินผล
		4. เครื่องฉายฟิล์มสตริป 5. แผนภูมิแสดงลำดับวิฤตติ- การณ์ครั้งสำคัญของไทย 6. แผนภูมิกติกาประชาธิปไตย 7. สมุดโน้ต 8. บัตรคำถาม 9. สมุดคำตอบ	. นักเรียนบอกลักษณะและ ติกาประชาธิปไตยได้อย่าง ้อย 5 ข้อ
	5. ขั้นสรุป 1. นักเรียนแต่ละกลุ่มนำเสนอ บทสรุปเนื้อหา 2. อภิปรายทั่วไป 3. ดำเนินการแก้ไขหรือ เพิ่มเติมบทสรุป 4. อภิปรายกติกาประชาธิปไตยและการนำไปใช้ใน ชีวิตจริง 5. ข้อเสนอแนะ	1. แผนภูมิกติกาประชาธิปไตย	. ประเมินผลหลังเรียน ักเรียนทำแผนทดสอบหลัง เรียน (Posttest)

บันทึกการสอน (Lesson plan) แบบตาราง

ครั้งที่	วัน เดือน ปี เวลา วิชาที่สอน	จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม	เนื้อหา	กิจกรรมการสอน	วัสดุอุปกรณ์การสอน	การประเมินผล
3.4	มิถุนายน 2520 8.30 - 9.20 น. มศ.4/1 วิชาประวัติศาสตร์	<ol style="list-style-type: none"> อธิบายแนวความคิดทางการเมืองและการเตรียมพระราชทานรัฐธรรมนูญของรัชกาลที่ 7 ได้ บอกสาเหตุที่เป็นปัจจัยก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงการปกครองเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2475 ได้ อธิบายความหมายที่มา โครงสร้าง อุดมการณ์ ความมุ่งหวังหรือวัตถุประสงค์ รวมทั้งการดำเนินการของ “คณะราษฎร” วิเคราะห์บทบาทและเหตุผลที่ ร.7 ทรงตัดสินใจยินยอมรับการเปลี่ยนแปลงการปกครอง วิจารณ์และแสดงความคิดเห็นประกอบเกี่ยวกับพฤติกรรมและการปฏิบัติงานของคณะราษฎร บรรยายหลัก 6 ประการของคณะราษฎร รวมทั้งสามารถวิเคราะห์ผลสะท้อนได้ วิเคราะห์ผลสะท้อนทางการเมืองภายหลังการปฏิวัติ รวมทั้งผลกระทบทางสังคมและเศรษฐกิจบางประการ เปรียบเทียบความหมายข้อแตกต่างระหว่างคำว่า “ปฏิรูป” “ประวัติ” “รัฐประหาร” และ “กบฏ” ได้ 	<p>การเมืองการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยของไทย</p> <ol style="list-style-type: none"> นำเรื่อง <ul style="list-style-type: none"> - สภาพการณ์ทางการเมืองของไทยตอนการเปลี่ยนแปลงการปกครอง - โดยสังเขป - การขึ้นครองราชย์ และปัญหาเฉพาะหน้าทางด้านการเมือง - เศรษฐกิจและสังคมของ ร.7 - อุดมการณ์ประชาธิปไตยและการยอมรับอิทธิพลของประเทศต่าง ๆ ในโลก การเปลี่ยนแปลงการปกครอง <ul style="list-style-type: none"> - สาเหตุ - พฤติการณ์ - ผลสะท้อน บทบาทคณะราษฎร <ul style="list-style-type: none"> - กำเนิด - อุดมการณ์ - การวางแผนและดำเนินการ - ผลสะท้อน ความหมายของปฏิรูป, ปฏิวัติ, รัฐประหารและกบฏ เปรียบเทียบโครงการสร้างการเมืองการปกครองภายใต้ระบอบประชาธิปไตยกับสมบูรณาญาสิทธิราชย์ 	<ol style="list-style-type: none"> ทบทวนความรู้เดิมเกี่ยวกับโครงสร้างทางการเมืองของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์ เน้นการเปลี่ยนแปลงและยอมรับอิทธิพลแนวความคิดทางการเมืองตะวันตกในสมัย ร.4-5 วิธีสอน <ol style="list-style-type: none"> 2.1 การบรรยายเชิงวิเคราะห์ 2.2 การอภิปรายบาง Topic เพื่อให้ให้นักเรียนแสดงความคิดเห็นและทำความเข้าใจความหมายในบางเรื่อง 2.3 เปิดโอกาสให้นักเรียนซักถามปัญหาหรือข้อข้องใจ 2.4 ครูและนักเรียนช่วยกันสรุปเนื้อหาสำคัญ กำหนดให้นักเรียนสร้างแผนภูมิแสดงโครงสร้างการปกครองของไทยในสมัยรัตนโกสินทร์แยกตามรัชกาล ตั้งคำถามหรือเสนอปัญหาให้นักเรียนวินิจฉัย, วิจารณ์, อธิบายหรือแสดงความคิดเห็น มอบหมายงานและการเตรียมตัวเพื่อการเรียนในครั้งต่อไป 	<ol style="list-style-type: none"> ข้อถัก Chart แสดงความหมายของคำ เน้น ปฏิรูป ปฏิวัติ ฯลฯ เปรียบเทียบโครงสร้างความหมายและวิธีการประชาธิปไตยกับสมบูรณาญาสิทธิราชย์ หนังสืออุเทศ หนังสืออุเทศ <ol style="list-style-type: none"> 3.1 สัปทน พารเสนาอ โสณกุล, มจ. ประวัติศาสตร์ไทย, โรงพิมพ์คุรุสภา 2518 3.2 วิลาสวงศ์ พงศบุตร, ศจ. ส.401, 402 ประวัติศาสตร์ไทย, ไทยวัฒนาพานิช 2519 3.3 เสถียน คุกโสภณ ประวัติศาสตร์ไทยฉบับพัฒนาการ, โรงพิมพ์อักษรเจริญทัศน์ 2518 3.4 เกียรติชัยพงษ์ พาณิชย์, ปฏิวัติ 2475, แพร์ทิทยา 2514 3.5 สว่าง ลานเหลือ, 37 ปีแห่งการปฏิวัติ, มหาวิทยาลัยรามคำแหง 2514 3.8 ชัยอนันต์ สมุทวณิช, ดร. คณะราษฎรกับกบฏบวรเดช, ชมรมประวัติศาสตร์ คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2517 	<ol style="list-style-type: none"> สังเกตพฤติกรรมและความสนใจ สนองตอบนักเรียน วัดและสังเกตจากการแสดงความคิดเห็นเป็นรายกลุ่มและเดี่ยว ตรวจสมุดขดงาน ตรวจแบบฝึกหัด วัดจากการทดสอบกลางและปลายภาค

วัน เดือน ปี เวลา วิชาที่สอน		เนื้อหา	กิจกรรมการสอน	วัสดุอุปกรณ์การสอน	การประเมินผล	หมายเหตุ
	<p>9. วิเคราะห์และเปรียบเทียบลักษณะข้อแตกต่าง ข้อดีข้อเสียและแนวทางการจัดการปกครองแบบประชาธิปไตยกับแบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์</p> <p>10. สรุปและวิเคราะห์ที่วิวัฒนาการทางการเมืองของไทยภายใต้การปกครองประชาธิปไตยตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบันอย่างกว้างขวางและโดยสังเขป</p>			<p>3.7 ประยุทธ์ สิทธิพันธ์์ ประวัตินการเมืองไทย, โรงพิมพ์มิตร-สยาม 2511</p> <p>3.8 ประยูร ภมรมนตรี พลโท บทบาทการเมืองการเปลี่ยนแปลงการปกครอง โรงพิมพ์เพื่ออักษร 2517</p> <p>3.9 ศักดิ์ ผาสุชนรินทร์, ดร. การปกครองของไทย มหาวิทยาลัยรามคำแหง</p> <p>3.10 สิริ เปรมจิตต์ ประวัตินศาสตร์ไทยในระบอบประชาธิปไตย 30 ปี เลขมบรรณกิจ 2507</p>		

ตัวอย่างบันทึกการสอน (Lesson plan) วิชาประวัติศาสตร์
(แบบแนวตั้ง)

กระบวนวิชา ประวัติศาสตร์ไทย (ส.421)

ครั้งที่ 7 เรื่องการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475

วัน, เวลา, ชั้น	14 ธันวาคม 2425	8.00 – 8.50 น.	มศ.4/1
		8.50 – 9.40 น.	มศ.4/3
		10.40 – 11.30 น.	มศ.4/7
15 ธันวาคม 2524	13.20 – 14.10 น.	มศ.4/8	
16 ธันวาคม 2524	9.50 – 10.40 น.	10.40 – 11.30 น.	มศ.4/4
		14.20 – 15.10 น.	มศ.4/2
		17 ธันวาคม 2524	8.50 – 9.40 น.
18 ธันวาคม 2524	10.40 – 11.30 น.	13.20 – 14.10 น.	มศ.4/6
		มศ.4/10	

หัวข้อเรื่อง

1. สาเหตุสำคัญของการเปลี่ยนแปลง พ.ศ. 2475
2. การจัดตั้งรัฐบาลและการร่างรัฐธรรมนูญ (10 ธันวาคม 2475)
3. วิฤตติการณ์ทางการเมือง พ.ศ. 2476 และหลังจากนั้น

มโนทัศน์และหลักการ

1. การเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 มีสาเหตุมาจาก
 - 1.1 การได้รับอิทธิพลความคิดทางการเมืองแบบประชาธิปไตยจากประเทศตะวันตก
 - 1.2 กลุ่มพลเรือนและทหารที่ได้รับการศึกษาศึกษาสมัยใหม่ มีความไม่พอใจพระบรมราชโองการแก้ไขเศรษฐกิจตกต่ำของรัชกาลที่ 7
 - 1.3 ความขัดแย้งระหว่างกลุ่มทหารที่ได้รับการศึกษาศึกษาสมัยใหม่ กับกลุ่มทหารที่เป็นพระบรมวงศานุวงศ์
2. ภายหลังจากปฏิวัติสำเร็จแล้ว คณะราษฎรได้ดำเนินการจัดตั้งรัฐบาล ประกาศใช้รัฐธรรมนูญฉบับชั่วคราวเมื่อวันที่ 27 มิถุนายน 2475 และได้ดำเนินการ

ร่างรัฐธรรมนูญฉบับถาวรแล้วเสร็จและประกาศใช้เมื่อวันที่ 10 ธันวาคม 2475 เพื่อเป็นหลักและแนวทางในการปกครองประเทศต่อไป

3. ระหว่าง พ.ศ. 2475 - 2488 ที่คณะราษฎรเป็นรัฐบาลทำหน้าที่บริหารประเทศ ได้เกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองครั้งสำคัญ ๆ หลายครั้ง เช่น กบฏบวรเดช พ.ศ. 2476 กบฏนายสิบ พ.ศ. 2478 และกบฏพระยาทรงสุรเดช พ.ศ. 2481 ฯลฯ อนึ่งวิวัฒนาการทางการเมืองการปกครองของไทยเท่าที่ผ่านมา 50 ปี มีแนวโน้มว่าการปฏิวัติรัฐประหาร จะเป็นกลไกที่จำเป็นของการปกครองตามระบอบประชาธิปไตยแบบไทย ๆ ทั้งนี้ก็เพื่อเปลี่ยนแปลงคณะบุคคลผู้บริหารประเทศ จากกลุ่มหนึ่งไปยังอีกกลุ่มหนึ่งเพื่อเป็นการสืบทอดอำนาจทางการเมืองและผลประโยชน์ อย่างไรก็ตามมีแนวคิดที่ว่าสภาพการณ์ทางการเมืองการปกครองของไทย แม้จะมีปัญหาและวิกฤตการณ์ทางการเมืองเกิดขึ้นบ้างเป็นบางครั้ง แต่ภายใต้วิถีทางประชาธิปไตยซึ่งถ้าผู้นำทางการเมืองจะเฉลียวฉลาดศึกษา และพากเพียรพยายามค้นหา ย่อมมีวิถีทางและจะเป็นทางออกที่ดีกว่า ถูกต้องและเหมาะสมกว่า ซึ่งถ้าสามารถมีวิวัฒนาการไปจนถึงขั้นที่กลไกทางการเมืองการปกครองของประเทศบรรลุสู่สภาพแห่งการทำงานอย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลแล้ว การเกิดวิกฤตการณ์ทางการเมืองและหาทางออกด้วยการทำปฏิวัติ รัฐประหาร หรือกบฏในประเทศไทยจะค่อย ๆ ลดน้อยลง และไม่เป็นสิ่งที่นิยมกระทำกันอีกต่อไป

จุดประสงค์เชิงพฤติกรรม

1. นักเรียนสามารถอธิบายแนวความคิดทางการเมือง และการเตรียมพระราชทานรัฐธรรมนูญของ ร.7 ได้
2. นักเรียนสามารถบอกสาเหตุการเปลี่ยนแปลงการปกครอง พ.ศ. 2475 ได้อย่างน้อย 3 ข้อ
3. นักเรียนสามารถอธิบายความหมายและองค์ประกอบของ คณะราษฎรได้
4. นักเรียนสามารถวิเคราะห์ขั้นตอนและวิธีการดำเนินงานปฏิวัติของคณะราษฎรได้